

Historie managementu

Historický vývoj managementu

- 1. klasická škola teorie řízení
- 2. škola mezilidských vztahů
- 3. empirická škola teorie řízení
- 4. škola sociálních systémů
- 5. nová škola teorie řízení

Klasická škola teorie řízení

- Vznikla na přelomu 19. a 20.- tého století. V té době se totiž zejména americký průmysl vyvíjel za relativního nedostatku pracovních sil, což pochopitelně ovlivnilo cenu pracovní síly na trhu. Podnikatelé proto usilovali o racionalizaci dělnické práce prostřednictvím její intenzifikace.

Představitelé klasické školy v USA

- **Frederic Winslow Taylor** (USA) je pokládán za zakladatele vědeckého řízení. Vycházel z časových studií na základě kterých zavedl odměňování prostřednictvím úkolové mzdy.
- **Frank Bunker Gilbreth** (USA) vycházel z poznatků opírajících se o pohybové studie, v nichž rozložil jednotlivé pohyby na prvky (zkratka „therbligy“).
- **Henry Ford** (USA) byl průkopníkem zavádění hromadné výroby normalizovaných výrobků (dílů). Zavedl maximální dělbu práce, konvejery (pásové dopravníky) a zaručenou denní osmihodinovou pracovní mzdu.

Představitelé klasické školy v Evropě (1. část)

- Po 1. světové válce se v Evropě začaly objevovat tendence zabývat se studiem pokrokových amerických zkušeností z oblasti organizace a řízení. Tak např. v Československu vznikla Masarykova akademie práce v r. 1919, která se zabývala metodami racionalizace práce.
- Dále v Československu se v r. 1924 konal Mezinárodní kongres řízení v Praze (zkratka PIMCO) a v roce 1926 vznik Mezinárodního komitétu pro vědecké řízení (CIOS) - generální sekretář doc. Verunáč.
- Kolébkou klasické školy se v Evropě však stala Francie.

Představitelé klasické školy v Evropě (2. část)

- **Tomáš Baťa** se seznámil s americkými způsoby řízení (taylorismem a fordismem). Přenášel podnikatelské riziko na mistry a dělníky. Vytvořil systém samospráv. Zavedl dokonalé provozní účetnictví a systém výchovy mladých mužů a žen.
- **Henry Fayol** (Francie) - podle něj má podnik obsahovat 6 funkcí (technickou, obchodní, finanční, ochrannou, účetní a správní). Správní činností je: předvídání, organizování, přikazování, koordonaci a kontrolu. Správa tak zasahuje do všech činností podniku a spojuje je v celek.

Představitelé školy mezilidských vztahů

- heslem této školy je oproti klasické věta: „Zapomněli jsme na člověka!“ a tím se snaží o humanizaci metod používaných v řídicí práci. Představiteli jsou:
- **Elton Mayo** (USA) - profesor Harwardské univerzity, který prováděl své experimenty v koncernu Western Electric v letech 1927 až 1932.
- **Douglas Mc Gregor** (USA) - vytvořil koncepci motivace XY, kde teorie X vyjadřuje člověka v pojetí klasické školy (zájem o uspokojení hmotných potřeb) a teorie Y vyjadřuje uspokojení nehmotných potřeb a člověk tedy pociťuje pouze potřebu seberealizace v sociální skupině.

Představitelé empirické školy teorie řízení

- Tato škola je orientována pragmaticky, jelikož výsledky svých výzkumů ověřuje v praxi a teprve potom z nich odvozuje teoretická doporučení.
- Jedná se o kombinované využití poznatků klasické školy a školy mezilidských vztahů na základě v praxi ověřených poznatků.
- Hlavním představitelem je:
Peter Ferdinand Drucker (USA), který se ve svých pracích snaží dokázat, že manažer je hybnou tvůrčí silou systému, který řídí. Rovněž tak podle Druckera jsou hlavním nástrojem manažera informace.

Představitelé školy sociálních systémů (1. část)

- Vznik této školy je odrazem rostoucí složitosti ekonomiky v důsledku vzniku supergigantických nadnárodních monopolů. Průmyslový podnik je chápán jako komplexní, cílově orientovaný společenský systém. Takto charakterizovaný systém se skládá z řady dílčích subsystémů, kterými jsou:
 1. zaměstnanec a jeho schopnosti
 2. formální organizace
 3. neformální organizace
 4. systém pozic a rolí
 5. fyzické (pracovní) prostředíPro vytvoření komplexního systému je rozhodující vzájemné působení jednotlivých prvků systému.

Představitelé školy sociálních systémů (2. část)

- **Chester Barnard** (USA) - pokusil se na základě komplexního přístupu, založeného na využití filozofie, ekonomiky, sociologie a psychologie vytvořit ucelenou teorii organizace a řízení. Definuje organizaci jako „systém vědomě koordinované činnosti dvou a více osob“.
- **Herbert Simon** (USA) - se ve svých pracích zabývá problematikou rozhodování. Rozlišuje dva typy rozhodnutí:
 1. programovaná - tedy rozhodnutí opakovaná, rutinní, takže pro ně lze sestavit program
 2. neprogramovaná - rozhodnutí nová, jednorázová, pro jejichž řešení lze používat obecné postupy

Nová škola teorie řízení

- bývá též označována jako matematická nebo exaktní.
- usiluje o objektivizaci řízení a to především jeho rozhodovací fáze za využití ekonomicko-matematických metod a tím se snaží překonat nedostatky klasické školy a školy mezilidských vztahů.
- postupně se dělí na čtyři vědní disciplíny:
 - a) operační analýzu
 - b) ekonometrický přístup
 - c) prognózování
 - d) systémový přístup (analýzu)